Kuivikkeen määrässä ei voi säästää, muuten tulee heti ongelmia. **MAIDONTUOTTAJA RIKU TELLA, RUOKOLAHTI**

Hiekkaparsissa makaa tyytyväisiä lehmiä

Syväkuivitetuissa parsissa lehmä makaa reilun kuivikekerroksen päällä. Ratkaisulla voidaan ehkäistä lehmien ihovaurioita ja parantaa hyvinvointia.

SUVI-TUULI KANKAANPÄÄ

Riku Tellan navetassa Ruokolahdella lehmät makaavat mielellään pehmeissä hiekkaparsissa.

Syväkuivitetussa parressa on etu- ja takareuna, joiden välissä reilu, noin 25 sentin kerros kuiviketta pysyy. Parsimallissa käytetään usein hiekkaa kuivikkeena.

”Ratkaisulla voidaan parantaa lehmien hyvinvointia, lisätä karjan kestävyyttä ja nostaa tuotosta”, Valion terveydenhuoltoeläinlääkäri **Kristiina Sarjokari** sanoo.

Ulkomailla yleistyneen parsimallin etuja, haittoja sekä soveltuvuutta Suomeen pohdittiin Valion navettaseminaarissa Vantaalla viime viikolla.

Kokemuksia Suomesta

Maidontuottaja **Riku Tellan** navetassa Ruokolahdella lehmät viihtyvät syvissä parsissa.

”Lehmät ovat puhtaita, niillä ei ole ollenkaan hankaumia tai kinnervaurioita ja sorkat pysyvät kunnossa.”

Kun makuuparret ovat mukavat, lehmät myös makaavat enemmän.

”Meillä lehmät makaavat vähintään 14 tuntia päivässä, mikä näkyy keskituotoksessa”, Tella sanoo.

Lehmien on myös helpompi nousta ja käydä makuulle, kun parsi on pehmeä.

Riittävästi kuiviketta

Syväparsilla kuiviketta pitää käyttää riittävästi.

”Meillä menekki on noin kymmenen litraa hiekkaa tai 15–20 litraa turvetta, kutteria, olkisilppua tai niiden seosta päivässä partta kohti”, Tella kertoo.

Parret täytetään etukuormaajalla kahdesti viikossa: kesällä Tella käyttää hiekkaa, talvella muita kuivikkeita.

”Näin siksi, että hiekka jäätyy herkästi”, hän kertoo.

Käyttämällä hiekkaa kesällä, voidaan vähentää lehmien lämpöstressiä.

Tellan lehmät olivat viime kesän yöt laitumella.

Päivisin lehmät makasivat viileän hiekkapedin päällä navetassa.

”Keskituotos nousi helteitä edeltäneelle tasolle, vaikka kuumuus jatkui.”

Lantakäytäville sorkissa ja lehmien kuopsuttelussa kulkeutuva hiekka myös ehkäisee käytävien liukkautta.

Työtä tarvitaan

Huonosti hoidettu syväparsi on aina utaretulehdusriski, Tella ja Sarjokari painottavat.

”Kuivikkeen menekissä ei voi säästää, muuten tulee heti ongelmia”, Tella sanoo.

Sarjokarin mukaan parret kannattaa puhdistaa kahdesti päivässä ja sontaläjät kolata pois aina ohi kulkiessa. Myös sopivan kuivikehiekan saatavuus voi olla ongelmallista.

Tellan mukaan parhaiten kuivikkeeksi sopii puhdas ja kivetön merenrantahiekka. Aines ei saa kuitenkaan olla liian hienojakoista.

Syväkuivitus on Tellan mukaan melko työlästä ja vaikea koneellistaa. Varsinkin hiekka rasittaa lannankäsittelykoneita.

Navettailman vaikutus

Keskustelussa yleisöstä kysyttiin, miten kuivikkeen ominaisuudet muuttuvat navettailmassa.

”Kuivikkeen säilömistä parsien etuosaan ei pidetä optimaalisena ratkaisuna, koska sen katsotaan heikentävän kuivikkeen laatua. Syväparsissa tämä ei näyttäisi nousevan ongelmaksi, vaikka kuivike on pitkään navetassa. Toivottavasti tätä tutkitaan tarkemmin eli onko kuivikkeen säilöminen parren etuosassa sittenkään niin huono ratkaisu?”

JUKKA LEHTINEN

SEMINAARISTA LYHYESTI

Navetan olot kuntoon

Eläinlääkäri **Mervi Yli-Hynnilä** kiinnitti esityksessään huomiota siihen, miten jo navetan suunnittelulla vaikutetaan utareterveyteen.

Navetassa tulisi olla kuivaa ja viileää sekä riittävästi ilmatilaa. Umpilehmien olosuhteita parantamalla voidaan vähentää lypsykauden utaretulehduksia.

Eläinten ryhmittelyllä helpotetaan navettatöitä. Vasikoiden tulisi olla eri tilassa muista eläimistä.

Maitohuone tarpeen mukaan

Maitohuoneessa pitää olla aina kuumaa vettä saatavilla, Valion neuvontapäällikkö **Esa Manninen** muistutti.

Maitohuoneen laitteiden tekniikka tulee olla tiedossa jo rakennusvaiheessa, kun tarpeellisia tulo- ja lähtöliitäntöjä tehdään.

Laitteiden ja putkistojen sijoittelussa tulee muistaa, että niitä on välillä tarpeen huoltaa ja että niiden välistä on mahdollista kulkea.

Sähkönkulutus tarkastelussa

Savonia-ammattikorkeakoulun Erkka-hankkeessa tarkasteltiin lypsykarjatilojen sähköenergian käyttöä. Tarkastelutiloilla kustannus oli 1,6–2,7 senttiä litraa kohti.

Maidonkäsittely, eli lypsy, laitteistojen pesu ja maidon jäähdytys vievät suurimman osan sähköstä. Valaistus on suurin yksittäinen kulutuskohde.

TKI-asiantuntija **Pasi Eskelinen** kehotti tiloja seuraamaan etäluettavia sähkömittareitaan sähköyhtiöiden internetpalveluissa.

”Pitämällä valoja päällä eri ajan eri päivinä voi laskea valaistuksen osuuden kokonaiskulutuksesta.”

SAMSONIN UUSI PG II LIETEVAUNUMALLI NYT SAATAVILLA!

• Nyt saatavana myös 16 m³ ja 18 m³ säiliöllä
• Entistä kehittyneempi runko ja nostolaiteratkaisu
• Ejektoritäyttömahdollisuus
• Liikkuvampi ja tehokkaampi pumppukuormaaja
• Purkauspumppu 15 000 l/min

Y-Agro

www.y-agro.net

Kysy lisää lähimmältä Y-Agro myyjältäsi:

Aura	Kimmo Raininko	040 900 9514
	Tomi Aaltonen	044 755 5378
Huittinen	Heimo Kankaanranta	040 900 9525
	Jorma Paavilainen	040 900 9532
Hämeenlinna	Heikki Hakamäki	040 900 9523
Joensuu	Esko Puustinen	040 900 9538
Kempele	Teemu Holappa	044 335 0434
Kouvola	Heikki Ellilä	040 900 9537
Lahti	Esko Saari	040 900 9505
	Mikko Lehto	040 900 9507
	Rauli Komi	040 900 9506
Laitila	Esa Heikola	040 900 9530
Nurmijärvi	Olli-Heikki Niemi	040 900 9529
	Oskari Vuorisalmi	040 900 9502
Salo	Antti Uotila	040 900 9511
Seinäjoki	Asko Lahtela	040 900 9534
Tuuri	Pasi Staudinger	040 900 9540
Varkaus	Timo Kauppinen	040 900 9510
Ylivieska	Ville Mattila	040 900 9515

Kaatuminen ja sairausloma veivät kyvyn hoitaa pankkilainaa

Aimo Kivijärvi toivoo pankilta joustoa ulosoton sijaan

LARI LIEVONEN

Maanviljelijä Aimo Kivijärvi ei haluaisi menettää rahoitusvaikeuksiensa takia koko karjaansa, koska työvuosia on hänellä vielä jäljelllä.

JOENSUU (MT)

Joensuun Hammaslahdessa 59-vuotias isäntä **Aimo Kivijärvi** kävelee navetassaan polvivammaa potien ja suree sitä, ettei saa pankkilainaansa hoidettua.

Tilanne on kärjistynyt niin, että noin 100 000 euron velkaa peritään ulosoton kautta.

Isäntä itse haluaisi sopia pankin kanssa, mutta ei saa yhteyttä paikalliseen pankinjohtajaan. Tilanne on kärjistynyt, vaikka Kivijärvi toivoisi pankinjohtajaa jopa tilavierailulle.

”Toki vika oli minussa, kun en hoitanut morfiinitokkurassa lyhennyksiä ajoissa. Mutta nyt haluaisin korjata tilannetta. Maitolitroja tilalla kertyy kuitenkin vuodesta toiseen”, Kivijärvi esittelee.

Vuoden 2012 kevätjäätiköllä iso mies kaatui, mursi lapaluunsa, joutui yli vuosi myöhemmin kipujen takia olkapääleikkaukseen ja on potenut pitkiä aikoja pistävää kipua ja syönyt voimakkaita kipulääkkeitä.

Nyt polvessa on tammikuussa tapahtuneen toisen kaatumisen jälkeinen vamma – ja tilan töissä häärii tuttu lomittaja.

Kivijärvi tietää, että hänellä on kuitenkin vastuu tilasta ja 36 lypsävästä lehmästä, viidestä hiehosta ja kolmesta vasikasta. Iltaisin hän kiertää navetan ja katsoo, että eläimillä kaikki on hyvin.

Kuusi ei käy kaupaksi

Kymmenen vuotta sitten tilalla juhlittiin uutta navettaa, jonka verhoukseen käytetyt lautakilometrit muistaa yhä:

”24 kilometriä omaa, kotoista puuta sekä paneelikattoon vielä lisäkilometrit.”

Tilan isäntänä Aimo Kivijärvi on toiminut vuodesta 1987 lähtien. Sitä ennen paikkaa isännöi hänen Suojärveltä siirtolaisena Pohjois-Karjalaan asettunut isänsä.

”Minä toimin maanpuolustusjärjestössä vapaaehtoisena, enkä käytä viinaa. Pankinjohtajan pitäisi se tietää. Mielestäni tässä on kyse vain kohtuuden vaatimuksesta. Ulosotosta minua on kehotettu hoitamaan asia pankin kanssa sopien, mutta nyt näyttää, ettei nuori pankinjohtaja ole maataloudesta edes kiinnostunut”, Kivijärvi tilittää selvästi harmistuneena tilanteen pitkittymisestä.

Korkoprosentitkin alkavat hipoa jo pilviä.

Kuusikkometsää Kivijärvellä on, mutta kuusipuu ei hänen mukaansa käy kaupaksi.

Katse viiden vuoden päähän

Viimeisimmät hankinnat tilalle olivat välttämättömiä strategisia koneita, lietevaunu ja lantavaunu.

”Niistä en voi luopua, koska niitä tarvitaan. Ne olen jo maksanut maitotileistä pois. Teen kesäisin paalausurakointia vieraille. Olen myös pystynyt työllistämään kesäajoiksi ulkopuolista työvoimaa.”

Velkaerät jäivät maksamatta kesän 2013 sairaslomien aikoina. Kivijärvi esittelee paksua lääkäritodistusten nippua, joissa todella kerrotaan hermovammasta ja traumaattisen hermopinteen avausoperaatiosta.

”Silloin en kipujen takia pystynyt hoitamaan asioitani. Nyt haluaisin katsoa vielä eteenpäin ainakin viideksi vuodeksi. Maatalouden tulevaisuus näyttää ailahtelevalta mutta onhan niitä yrittäjiä, jotka voisivat sitten aikanaan ostaa koko tilan. Mutta vielä en haluaisi hyvästä karjastani luopua”, Kivijärvi kiteyttää.

LIISA YLI-KETOLA

Huono talouden hallinta syynä ulosottoihin

Maatilojen paheneva taloudellinen ahdinko ei ainakaan vielä näy Pohjois-Karjalan ulosottovirastossa dramaattisena piikkinä tilastoissa.

Johtava kihlakunnanvouti **Antti Soininen** arvelee useimmissa maatilojen ulosottotapauksissa syynä olleen pikemminkin huonon talouden hallinnan kuin sen, että maatalous elinkeinona olisi ollut kannattamatonta.

”Monesti kierre alkaa siitä, jos veroilmoitukset eivät ole kunnolla täytettyjä ja isoja arvioveroja lankeaa maksettavaksi”, Soininen sanoo.

Lähtökohta on hänen mukaansa aina neuvottelu.

”Ulosotto joustaa ja neuvottelee sen, minkä lain sallimissa rajoissa voi.”

Tuotantoon käytettävän omaisuuden myyminen velkojen vakuudeksi on viimeisin, äärimmäinen toimenpide.

”Ison maatalouskokonaisuuden myynti on ollut Pohjois-Karjalassa vielä tavattoman harvinaista. Useimmiten tilatukien ja luonnonhaittakorvausten ulosmittaus on riittänyt”, Soininen sanoo.

Pankkien hän arvelee ainakin joissakin tilanteissa tulleen jopa entistä tiukemmiksi ja tarkemmiksi maksuaikatauluissa.

Maanviljelijä **Aimo Kivijärven** kritisoima Kiihtelysvaaran Osuuspankin toimitusjohtaja **Pasi Leppänen** ei voi ottaa kantaa yksittäisten asiakkaidensa tapauksiin mutta vakuuttaa että kuukausittaisia lainojen lyhennyseriä pienennetään tätä nykyä usein.

”Maanviljelijäasiakaskunta edustaa lukumääränä vain yksittäisiä prosentteja asiakaskunnastamme, mutta luotot tiloilla ovat isojakin riippuen nykyisistä investoinneista. Maatalouden rahoituksesta saattaa kertyä lähes kymmenen prosenttia kaikista luotoistamme”, Leppänen ynnäilee.

Raha-asioissa pankin joustomäärää sanelee Leppäsen mukaan asioiden yleinen hoitotaso.

”Jokaisen asiakkaamme kanssa yhdessä pyrimme ja haluamme löytää ratkaisut luottojen hoitamiseksi.”

LIISA YLI-KETOLA